

Portál > Články > Mezinárodní právo ve znamení Krymu

Mezinárodní právo ve znamení Krymu

V poslední době jsme logicky svědky mnoha komentářů mezinárodního práva a jeho porušování v souvislosti s ukrajinskými událostmi, zejména pak s událostmi krymskými. Různí odborníci a redaktoři se předhánějí ve výčtu porušení mezinárodního práva ze strany Ruské federace. Politiky pochopitelně nevymínají.

JUDr. Jiří Solil
advokát v AK Solil, Fiala a spol.

12. května 2014, 22:00

Při zamyšlení se nad principem fungování mezinárodního práva a celistvosti samostatných zemí, je potřeba nejprve zodpovědět otázku, co to vlastně mezinárodní právo je. Jedná se o soubor smluv a zvyklostí vztahujících se k určitému časovému intervalu a předmětu. Není to tak dávno, kdy země západní Evropy, jedna po druhé, začaly zakazovat otroctví. Ještě kratší doba uplynula od dob, kdy Spojené státy musely již podruhé zasáhnout do celosvětového válečného konfliktu, ve snaze šířit demokracii a svobodu, když na území Spojených států samotných vládla rasová segregace a nerovnoprávnost, na Starém kontinentě nemyslitelná, vyjma totalitních režimů.

Současná mezinárodně-právní pozice je nastavena výsledky druhé světové války, zejména teheránskou konferencí, dále jaltskou konferencí a v neposlední řadě konferencí postupimskou. Zde si vítězné velmoci rozdělily sféry vlivu a rozdělily tak celý svět. Jako občané České republiky si dobře pamatujeme, jaké důsledky to mělo právě pro nás. O demokracii lze v takovém kontextu jen těžko hovořit, ať již na straně Západu či Východu. Zatímco sovětský režim nemilosrdně likvidoval jakoukoliv opozici na jím obsazených územích, západní státy se nechovaly zcela jinak, například britskými vojenskými zásahy v Řecku, a zejména na Dálném východě, kde musely být po japonské kapitulaci ponechány ve zbrani japonští vojáci, kteří pod britským vedením zabraňovali tzv. národně-osvobozenckému boji většinou levicových skupin obyvatelstva. Stejně tak na Kypru byli ponecháni pod britským vedením němečtí vojáci za shodným účelem. V neposlední řadě je třeba připomenout ničím nevyprovokovanou a společnou okupaci Íránu v období 2. světové války, z části sovětskou armádou, z druhé části pak vojáky jejího veličenstva.

I samotná právní pozice pak nebyla zcela ideální. Tzv. Norimberský proces, který byl ve skutečnosti soubor mnoha různých procesů s válečnými zločinci, totiž soudil pouze poražené. Tedy nikoliv činy na straně vítězů, které by svou povahou a závažností byly odpovídající právě válečným zločinům. Ať se již jednalo o hromadné znásilňování, hromadné bombardování civilních měst bez vojenského významu, apod. Nelze samozřejmě ničeho namítat proti tvrdému odsouzení skutečných válečných zločinců, zejména těch, kteří se podíleli na vyvražďování civilistů. U mnohých dalších tzv. zločinců, většinou vojáků, ale i architektů atd., již tak silná právní jistota o jejich vině nebyla. To beze sporu vedlo k výraznému zmírňování jejich trestů hned z počátku 50. let, kdy se jako logická příčina původní tvrdosti rozsudků nabízí snaha vyjít vstříc sovětským požadavkům. Skutečnost, že

PODCASTY

Právní Kontroverze: Zkažená dovolená – kdy má cestující právo na peníze, omluvu nebo náhradní řešení?

30. června 2026, 10:00

CODEXIS®
... odemkněte sílu AI.

- Šetří čas právníkům.
- Umožní samostatnost ostatním.
- Odpovědi vycházejí z ověřitelných zdrojů.

ČASOPIS

Přihlaste se k odběru našeho elektronického časopisu

Váš e-mail

ANAG®

NOVINKY

2026

**PÍŠEME O TOM,
O ČEM
OSTATNÍ MLČÍ**

čtete

byla použita takto masově retroaktivita, je pak sama o sobě velmi nešťastná a její možné použití nás pronásleduje dodnes.

Vždyť ona i Ženevská konvence z roku 1929, tolik citovaná součást mezinárodního práva, se dodržovala také dle potřeby a účelu. Ženevská konvence výslovně zavazuje její signatáře zachovávat její pravidla i vůči osobám ze zemí, které k ní nepřistoupily. Že nacistické Německo tuto konvenci výrazně porušovalo a zejména proti sovětským zajatcům, právě s odůvodněním, že SSSR není signatářem této konvence, je bezesporu válečný zločin. Ovšem vydávání zajatců sovětského původu do sovětských rukou, kde byly ve většině následně likvidovány, nebo odírání statusu válečných zajatců německým vojákům ve Francii, bezesporu také.

Studená válka sice svět změnila, ale na druhou stranu i zakonzervovala. Vytvořila zdánlivě neměnné status quo. Velmoci si nadále operovaly ve sférách vlivu a navzájem se tolerovaly.

Po skončení studené války, ve velké euforii, nastalo zmizení hlavního protivníka, tedy sovětského komunistického režimu. Náhle již nebyly potřeba anonymní účty v diskrétních švýcarských či rakouských bankách, zmizela potřeba deklarovat demokracii proti totalitě a současný svět je paradoxně daleko méně svobodnější a demokratičtější, než tomu bylo před dvaceti lety.

Ve chvíli, kdy dochází k vyvlastňování soukromých účtů v kyperských bankách, tedy v rámci Evropské unie, nebylo možno zaregistrovat žádný skutečný výrazný protest proti takovému postupu. Spíš by se mohlo jednat o tichý souhlas mezinárodního společenství. Otázkou tedy zůstává, co je dnes vlastně garantováno. Za nedávné vyvlastňování v České republice ve formě znehodnocení vkladů v české měně intervencí České národní banky pachatelé dokonce sbírají mezinárodní ocenění místo toho, aby seděli ve vyšetřovací vazbě.

Stejně tak zmizela nutnost jediné zbylé supervelmoci se dotazovat, zda ostatní souhlasí s jejími ušlechtilými aktivitami na nápravu světa a vývoz demokracie. Když souhlas nebyl dán mezinárodním společenstvím, tak se to provedlo i bez něj. A nejedná se zdaleka pouze o absurdní situaci v Kosovu nebo ještě absurdnější vojenskou kampaň v Iráku, které zcela destabilizovaly dané regiony.

Je v každém případě nutné respektovat celistvost území samostatných států. Takové právo je rozhodně třeba přiznat i Ukrajině. Proto kritika současného postupu Ruska je oprávněná minimálně z mezinárodně právního hlediska. Na druhou stranu je však postup Ruska v určitém podivném souladu s vývojem dosavadních dvaceti let, jak je uvedeno shora. Mezinárodní právo totiž musí být vynutitelné, a to i silou. Což situaci v Ukrajině činí poněkud jednostrannou. V tomto směru lze citovat řečnickou otázku J. V. Stalina, když mu byly tlumočeny protesty Vatikánu: „*A kolik má Vatikán divizí?*“^{*}

Musíme si přiznat, že náš svět není zdaleka tak demokratický, svobodný a spravedlivý. Stejně tak je třeba nepodléhat propagandě sdělovacích prostředků činící z věci černobílou záležitost, když například náš ministr zahraničí, pan Zaorálek, denně kritizuje situaci na Ukrajině, ale právě nyní z českého pohledu legitimizoval v Číně anexi a okupaci Tibetu. A rozhodně v tom není sám.

Navíc samotná situace na Ukrajině také není zcela čistá, ať již právně, politicky nebo lidsky. Při puči v Kyjevě zvítězilo křídlo demonstrantů z Majdanu, které o 180 stupňů obrátilo politický kurz a v neposlední řadě i na nacionalistické vlně. To vše směrem k Evropské unii, která má však dost svých ekonomických problémů, o politických a vojenských radši nemluvě. Za situace, kdy toky energií z Východu na Západ lze jen těžko popřít.

Tento článek nemá zavánět defétismem nebo snad schvalováním útoků na celistvost Ukrajiny. Jeho motivem je pouze snaha o zamyšlení nad politickým a právním kontextem doby a především pravděpodobným vývojem. Přesto lze konstatovat, že tento proces nastal již velmi dávno.

^{*}Autor příspěvku je advokátem v advokátní kanceláři AK Solil, Fiala a spol.

Solil | Fiala a spol.
advokátní kancelář

Sdílet článek

Kopírovat odkaz

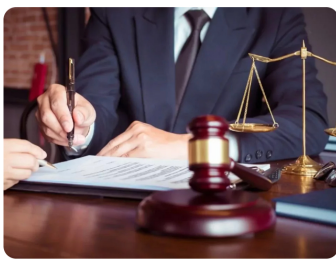
Další články

ČLÁNKY

Obstrukce dlužníka v insolvenční jako trestný čin ...

Dlužník 11 let blokoval insolvenční námitkami podjatosti a žalobami. Nejvyšší soud potvrdil: jde o trestný čin. Co to znamená pro věřitele?

Miroslav Kopeček • 17. července 2026, 07:51

ČLÁNKY

Česko zásadně mění přístup k trestání korporací. Místo...

Trestně odpovědné jsou v Česku už pár let nejenom fyzické osoby, ale i ty právnické. Od července 2026 se přitom výrazně rozšiřují...

JUDr. Ladislav Smejkal • 16. července 2026, 07:28

ČLÁNKY

Chybné nebo neexistující odůvodnění jako důvod...

Odůvodnění správního rozhodnutí není úřední formalita ani prostor pro mechanické převyprávění spisu. Je to část rozhodnutí, v...

Kolektiv autorů • 15. července 2026, 07:23

ČLÁNKY

Způsobilost nezletilého právně jednat

Pokud položíme otázku, zda si nezletilý může bez zastoupení rodičem koupit zmrzlinu, bude nejspíše obvyklá odpověď ano. Při otázce za...

JUDr. Jana Tomešová • 14. července 2026, 07:28

ČLÁNKY

ESGRR: praktický návod pro poskytovatele ESG ratingů

Již 2. července 2026 nabylo plné účinnosti nové evropské nařízení o transparentnosti a integritě činností v oblasti ESG ratingů...

Kolektiv autorů • 13. července 2026, 07:43

PRÁVNÍ PROSTOR

Právní portál, jehož cílovou skupinou jsou nejenom právní profesionálové a zástupci právnických profesí, ale všichni, kteří potřebují právní informace.

Obsah

[Články](#)

[Judikatura](#)

[Legislativa](#)

[Aktuality](#)

[Akce](#)

[Podcasty](#)

Odkazy

[O portálu](#)

[Redakce](#)

[Podmínky užívání](#)

[Publikační podmínky](#)

[Ochrana osobních údajů](#)

[Odběr časopisu](#)

